

RİSK ALGISI DÜŞTÜĞÜNDE, ENFLASYON VE FAİZ DE DÜŞECEK, EKONOMİ DAHA SAĞLIKLI, KAPSAYICI VE SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEKİLDE BÜYÜYECEKTİR

Türkiye, yılın ilk çeyreğinde elde ettiği yıllık bazda yüzde 7'lik performansla Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkeleri arasında en çok büyüyen ülke oldu. Bunu sürdürülebilir kılmak önemli. Önümüzdeki dönemde risk algımızı mümkün olduğunca azaltmamız gerekiyor. Unutulmamalıdır ki sürdürülebilir büyümenin ön şartı verimli yatırım ortamı; verimli yatırım ortamı için ön şartlar ise kur istikrarı, düşük enflasyon ve düşük risk primidir.

Türkiye ekonomisi yılın ilk çeyreğinde yüzde 7 büyüme kaydetti. Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH yılın birinci çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 29 artarak, 1.4 trilyon lira olarak gerçekleşti. GSYH'nin birinci çeyrek değeri cari fiyatlarla ABD doları bazında 188 milyar dolar oldu. GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde bu yılın birinci çeyreğinde geçen yılın aynı dönemine kıyasla bilgi ve iletişim faaliyetleri yüzde 18, sanayi yüzde 12, tarım yüzde 8, hizmetler yüzde 6, finans ve sigorta ile inşaat faaliyetleri yüzde 3 arttı.

Hane halkı tüketim harcamaları geçen yıla göre yüzde 7 arttı

Hane halkı nihai tüketim harcamaları yılın birinci çeyreğinde, geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 7 yükseldi. Devletin tüketim harcamaları, yüzde 1, gayrisafi sabit sermaye oluşumu yüzde 11 artış kaydetti. Mal ve hizmet ihracatı, yılın birinci çeyreğinde geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 3 artış gösterirken ithalatı yüzde 1 azaldı. Aynı dönemde iş gücü ödemeleri yüzde 16, net işletme gelir yüzde 39 yükseldi. İş gücü ödemelerinin gayrisafi katma değer içindeki payı geçen yılın birinci çeyreğinde yüzde 39 iken bu oran yılın birinci çeyreğinde yüzde 36 oldu. Net işletme gelirin payı ise yüzde 42'den yüzde 46'ya çıktı.

OECD içinde en fazla büyüyen ülke olmanın gururunu yaşıyoruz

Türkiye, yılın ilk çeyreğinde elde ettiği yıllık bazda yüzde 7'lik performansla Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) ülkeleri arasında en çok büyüyen ülke oldu. Söz konusu dönemde ekonomik daralma OECD ülkeleri için yüzde 1, Avrupa Birliği'nde yüzde 2 olarak kayıtlara geçti. Bu dönemde Güney Kore ve Fransa yüzde 2, ABD ise yüzde 1 büyüdü. Birinci çeyrekte OECD ülkelerinden ekonomisi en fazla daralan ülke yüzde 6 ile Birleşik Krallık oldu. Almanya ve Meksika ekonomileri de yüzde 3 küçüldü.

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

TOBB Başkanı

Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği

(Eurochambres) Başkan Yardımcısı

İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve

Asya Pasifik Ticaret ve Sanayi Odaları Konfederasyonu (CACCI) Başkan Yardımcısı

baskanlik@tobb.org.tr

[f](https://www.facebook.com/Rhisarciklioglu) [i](https://www.instagram.com/Rhisarciklioglu) /@Rhisarciklioglu

Özel tüketim harcamaları büyümeye 4.2 puan katkı verdi

Yıllık ve çeyreklik büyüme rakamları Türkiye ekonomisinin ilk çeyrekte salgın önlemleri kapsamında getirilen sınırlamalardan ekonomik faaliyetlerin ayrı tutulmasının da etkisiyle salgından sınırlı ölçüde etkilendiğini gösteriyor. 2020 yılının son çeyreğinde yıllık bazda yüzde 8 artan özel tüketim harcamaları 2021 yılının ilk çeyreğinde de yine yüksek bir hızda artışını sürdürdü ve yüzde 7.4 büyüdü. Böylece özel tüketim büyümeye 4.2 puan katkı vermiş oldu. Kamu harcamalarıysa bu dönem sınırlı kaldı. Geçen yılın aynı çeyreğine göre 2021 yılının ilk çeyreğinde kamu harcamaları yüzde 1.3 genişledi ve büyümeyi 0.2 puan destekledi.

Büyümeye önemli destek de yatırım harcamalarından geldi. 2018 yılının ikinci yarısından itibaren gerileyen yatırım harcamaları 2020 yılının üçüncü çeyreğinde artışa geçmişti. Yatırım harcamalarındaki toparlanma 2021 yılının ilk çeyreğinde de devam etti ve yıllık artış yüzde 11 oldu. Böylece yatırımların büyümeye katkısı ise 3 puan şeklinde gerçekleşti.

İhracat arttı ithalat azaldı

Dış ticaretteki gelişmeler de büyümeye olumlu yansıdı. 2021 yılının birinci çeyreğinde ihracat yıllık bazda artarken, ithalat ise azaldı. Böylece dış ticaret dengesi büyümeyi desteklerken ihracat artışından 1.3 puan, ithalattaki azalışansa 0.4 puan şeklinde katkı gelmiş oldu.

İlk çeyrekteki hızlı büyüme ikinci çeyreğe ilişkin beklentileri de yükseltti. Çift haneli büyüme oranları tahmin edilmeye başlandı. Ancak geçen sene ikinci çeyrekte GSYH yüzde 10'un üzerinde düşüş gösterdiği için 2021 yılı büyümesini geçen yılın aynı çeyreği ile kıyaslamak sağlıklı olmayacaktır. Zira çok yüksek baz etkisi devreye girecektir. Öte yandan Mart ayından itibaren beklentilerdeki kısmi bozulma nedeniyle ülke risk priminde, faizlerde ve kurlarda yükselme gözlemledik. Bu olumsuzluklar kırılganlığımızı artırıyor. Eğer enflasyonu düşürmeye yönelik politikalarla bu

kırılganlıklarımızı azaltabilirsek, 2021 yılında %7'nin belirgin şekilde üzerinde büyüebileceğiz. Eğer milli gelirimiz yılın ilk yarısında ulaştığı seviyeyi ikinci yarıda korusa 2021 yılının tümü için yüzde 7'nin üzerinde büyümüş olacağız.

Kapanmadan etkilenen işyerlerine krediden çok doğrudan destek şart

Diğer taraftan bu büyüme tüm sektörlerle eşit biçimde dağılmadı. Hizmetler sektöründe büyük kayıplar yaşandı. Zira pandemi nedeniyle alınan kapanma kararları en çok onları etkiledi. Sanayideki istihdam salgın öncesi düzeyini aşmışken, hizmetlerdeki bunun çok altında. Kapanma kararlarından olumsuz etkilenen işyerlerine ve çalışanlara krediden çok, doğrudan destek gerekiyor. Ama kamu bütçesinde önceki yıllarda başlayan bozulma nedeniyle bütçeden destek yerine kamu bankalarından kredi verildi ve bu da borçluluk oranlarını iyice yükseltti.

Önümüzdeki dönemde risk algımızı mümkün olduğunca azaltmamız gerekiyor. Bunun için de öncelikle düşük enflasyon ve kur istikrarına yönelik sıkı para politikası gerekli gözüküyor. Ayrıca salgın döneminde azalan Merkez Bankası döviz rezervlerinin güçlendirilmesi de risk algısının azalmasına destek olacak.

Risk algısı ve enflasyon düşmeden Merkez Bankası politika faizini düşürürse piyasa faizi ve kur yükselir. Ayrıca dünyada petrol ve emtia fiyatları da artıyor. Bu alanlarda net ithalatçı olduğumuz unutulmamalı. Bu çerçevede, önümüzdeki dönemde ekonomi politikaları, enflasyonu ve kurdaki oynaklıkları azaltmak üzere kararlı ve sıkı bir şekilde oluşturulursa; ülke risk primimiz azalacak, sürdürülebilir ve nitelikli büyüme için gerekli olan uygun yatırım ortamı sağlanabilecektir. Bu yönde rota düzeltmesini gerçekleştirerek güveni sağlar ve geleceğe ilişkin belirsizlikleri azaltırsak, risk algısı olumlu değişir, enflasyon ve faiz düşer, yatırımlar ve istihdam artar, ekonomi daha sağlıklı, kapsayıcı ve sürdürülebilir şekilde büyümeye devam eder.